

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 8 ՄՆՃ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ համար 10 ՄՆՃ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ համար 3 ՄՆՃ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ համար 2 ՄՆՃ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ համար 1 ՄՆՃ.
Վերականգնող Կ. Պոլսոյ համար 0 ՄՆՃ.

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ 25 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հայաստանի դաշնագրերը մինչև տասն և հինգ օր վեհ. Սուլթանին և Ռուսաց վեհ. կայսեր կողմէն պիտի վաւերացան, և կըսուի թէ մինչև այն ատեն պայմանները չպիտի հրատարակին՝ Եւրոպական դեսպանացի իսկ չհաղորդուելով։ Ռուսաց պատերազմական վերադարձը անուան չորեքնաւը Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը հասաւ՝ ինքնաթիւնի գործարար Օտէսա տանելու համար, ուրիշ Բեդրասպուրի պիտի երթայ՝ Սպարապետ Բեդրասպուրի զան ինքնաթիւնի գործարարին հետ պիտի երթայ, դաշնագրերը վաւերացուցող Պոլսոյ թերթերը կը պարզուին։ Ռուսք արդէն Ռուսիոյ մոտին կըսուի թէ Սիլիսթրիի, Շումնուի և վարնայի զորքերն ալ հետզհետէ այս վերջին նաւահանգիստէն մայրաքաղաքս պիտի փոխադրին։ Արդէն զրահաւոր մը այս շաբաթու Վարնայէն զօրք բերաւ, որք կըլիստ զրահեցան։ Վիստին Ռուսիոյ պիտի յանձնուէր և Օսմանեան զօրքը Սերվիոյ ճանապարհաւ պիտի դառնար։ Իսմայիլ Հագդի փաշան կարնոյ մէջ եղած զօրքն առնելով երգնկա գնացած և Ռուսք ալ կարին մտած են։ Կարնոյ մէջ Օսմանեան քաղաքային պաշտօնատարը միայն մնացած կըլիստ, որք Ռուսաց հրամանատարներուն հետ համաձայնութեան պիտի գործեն։ Փետրուի 3/15 ին իսմայիլ Հագդի փաշան ըստ պարագայութեան դառնէ թոմարը՝ չափով գրուած նամակ մ'ստացաւ, որ հրաման կուտար նամակին հասնելէն ետք օր վերջը կարինը Ռուսաց յանձնել՝ զօրականները զինուոր և ռազմավարութեան դուրս հանելէ ետեւ։ Պաշարներուն մէջ մասը միայն զօրաց հետ պիտի տարուէր։ Օսմանեան հրամանատարը՝ կարինէն մեկնելէ առաջ Ռուսաց հետ պիտի բանակցէր չեղած դիմն որոշելու համար։ Իսմայիլ Հագդի փաշան անմիջապէս հեռագրեց Լորիս Մէլիքովի զօրապետին, որ Հասան-Գալէ կը գտնուէր, թէ Ռուսք փետր. 10/22 ին հինգ շաբթի օրը կըլնան կարնին մանել։ Թերթ-թաղերէն համար Ռուսաց բանակաւորներ և կարնոյ մէջ հեռագրական թերթ հաստատուած էր։ Փետր. 4/16 ին իսմայիլ փաշան հրամայեց որ թերթերէն բերդերէն վարաւանդին, և զօրաբաժին մը պատրաստուի երգնկա երթալու։ Իսպառնիքն և ինչք այս լուրն առնելով՝ իմքովին ամբողջները դիմեցին, որպէս զի ստուգեն թէ արդեօք զօրքը պիտի երթայ։ Հոն ցաւայի տեսարան մը կը ներկայանար։ Բնակիչք կողբային և

զինուորներն համոզել կուզէին որպէս զի իրենց տրուած հրամանին չը հնազանդին։ Իսմայիլ փաշան պարտաւորեցաւ զօրախումբեր դնել որպէս զի ժողովուրդին թոյլ չտան ամբողջներուն մէջ դառնալ զօրաց հետ հաղորդակցել։ Ժողովուրդն իսմայիլ փաշային բնակարանը դնաց և դուռն թէ մատնութիւն կայ։ Փաշան դուրս ելաւ, և ամբողջին ատենաբանելով հաղիւ կըրցաւ յուղմամբ արտի ըսել թէ Բ. Գրան հրամանաւն է որ զօրքը կը մեկնի, և թէ Ռուսաց զօրքն առժամանակեայ կերպիւ պիտի գրաւէ զկարնին։ Խուփարարք հանգարտեցան։ Կէս առաւոյր միջոցին զօրաբաժին մ'իւր դէնքն և ռազմավարքն առնելով իրիճայի ճանապարհէն մեկնել սկսաւ, բայց մանաւոր պաշտօնով Հասան-Գալէ գտնուող Հիւսէին Սիլիսթրի փաշան հեռագրեց թէ Մէլիքովի զօրապետը բնաւ հրահր որ Օսմանեան քաղաքային պաշտօնատարը կարնոյ մէջ մնան։ Այն ժամանակ իսմայիլ Հագդի փաշան հրամայեց զօրաց որ նորէն կարնին դառնան և հեռագրեց Լորիս Մէլիքովի թէ կառավարութեան հրամանը կատարելու պարտաւոր ըլլալով, եթէ քաղաքային պաշտօնատարը կարնին մնան պատրաստ էր քաղաքը մինչև ցիտին կէտ պաշտպանելու։ Լորիս Մէլիքովի պատահանեց թէ Միքայէլ մեծ դուքսէն իւր առած հրամաններն Սպարապետութեան դառնէ կարնին զբերելու համար։ Ասոր վրայ՝ ճանապարհէն ետ դարձող զօրքերը գարձեալ մեկնեցան իրիճայի վրայէն երգնկա երթալու համար։ Թերթերէն ներս արձանագրուեցան և միեւրոնեց զօրքերը Օսմանեան և Ռուս հրամանատարաց կողմէ կըրուեցան։ Այս բանակցութեան պատճառաւ կարնին փոխանակ փետր. 10/22 ի 4/23 ին յանձնուեցաւ Ռուսաց 25-րդ գլխին Ալեքսանդր Մամախանովի, որ Հասան-Գալէ կը գտնուէր։ Այսպէս Սիլիոյ և Եւրոպայի կողմը թշնամութեան պերջին հետքը կը վերնայ, Օսմանեան հրամանատարը և Ռուս զօրապետը ամենապիտուկ խնդիրներ բարեկամաբար կարգի կը դնեն, որով երկուստեք հաշտութեան անկեղծ փափաք մը կը տեսնուի։ Բեդրասպուրիէն կը գրեն թէ Ռուսիա չուզեր Օսմանեան կայսրութեան անկումը, թէ հետեւաբար չը պիտի թողար որ Անգլիա Սիլիսթրի չընայրը կամ Եւրոպայի և կամ ուրիշ որ և է կէտ մը գրաւէ։ Եթէ չենք սխալուի, Ռուսիոյ և Թուրքիոյ մէջ

խօսուած պաշտպանողական և յարձակողական դաշնագրութեան մը զրոյցներն այս խորհրդածութեան վրայ հիմնուած են։

Նոր դաշնագրութիւնը վերաբընենելու և վաւերացնելու համար բացուելիք գերապահանջարկաւորքը Պէրլին պիտի գումարի, ուր կը կարծուի թէ Կորչաքով իշխանն և Անտուարի կոմսն ալ անձամբ ներկայ պիտի գտնուին։ Այս պարագային մէջ գերապահանջարկէն բնականաբար Պ. Պիսմարք պիտի նախագահէ։ Բայց արդեօք գերապահանջարկէն Եւրոպական պատերազմ պիտի ծագի թէ խաղաղութեան ամրապնդում։ Պիսմարք իշխանին ատենախօսութիւնը տարաւ, կոյս չէր թողար խաղաղութեան վրայ քանդիլ թէ տէրութեանց մէջ համաձայնութիւն չհաստատուի, իւրաքանչիւրն ըստ կարծեաց Պ. Տը Պիսմարքի իւր ընթացքն ազաւթային պիտի թողար։ Բայց Ռուսիոյ առեւի նպատակաւոր է առ այժմ՝ չափաւորութեամբ գործը վերջացնել, քան թէ ազաւթային համար գլխաւորութեան սերմեր թողուլ։ Տակաւին հաստատուին յոյսեր կան որ Եւրոպական տէրութեանց մէջ նոր պատերազմ չծագիր։ Աստիճաւ կը յայտարարէր թէ իւր շահուց փաստակար է Պոլսոյ վրայ սահմաններուն չափազանց ընդարձակումն և Պոլսոյ վրայ մէջ Ռուսական զօրաց և պաշտօնատարաց երկարժամանակ մը նստը։ Ռուսիա իւր հզօր դաշնակցին այս բաղձանքը կանխաւ կատարելու արտադրութիւն ցոյց տուաւ։ Պոլսոյ վրայ մէջ Ռուս զօրաց մնալու պայմանաւորութեամբ չափաւորելով։ Ներուցներուն և Գաւուրի խնդրոց նկատմամբ ալ Ռուսիա նմանապէս ճարտար և չափաւոր դիւր մը բռնեց Եւրոպայի առջև, և մինչև հիմայ պատերազմի պատճառ չտուաւ։ Կրնա՞յ ասկէց վերջն այնպիսի պատճառ մը ծագել, ասիկա հաւանական համարողներն այս շաբթու զրոյց հանեցին թէ Աւստրիա, Անգլիա, Գաղղիա և Իտալիա՝ Ռուսիոյ հաշտութեան պայմաններուն դէմ բողոքներ են, զրոյց մը զոր Պատիւնէթ լրագրիւն իւր սովորական գլխաւորութեան վրայ թաց օրինակել։ Թուրքի Բոյն լրագրիւն առեւի առաջ գնաց ըսելով թէ Անգլիա քսանեւ չորս ժամ պայմանաւորութեան է Ռուսիոյ, որպէս զի իւր ծանր առաջարկութիւններն ետ առնու։ Այս զրոյցներուն հետեւանքն այն է, զաւ որ ազաւթական տեսլութիւնը լրագրաց տնօրէններէն մի քանին հըրաւիրեց, ինչպէս նաեւ Պատիւնէթի տնօրէնն, և պատուիրեց որ այնպիսի անհիմն զրոյցներու արձագանք չլինին։

Լա Թիւրքի լրագրիւն հետեւալ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրուածութիւնը Եւրոպական վրայ է։ Լրագրաց վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագրիւր — Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Գալաթիա Յանարքըլար ճաւառի թիւ 198, Կորս խան, Մասիսի դրասներէն ետեւ։

Ճանրուածութիւնը չվաճարուած նաեւ մակ շինող ունեւոր։

տեղեկութիւնները կուտայ նոր կազմուելիք Պոլսոյ վրայ իշխանութեան վրայ։

Պոլսոյ վրայ իշխանութեան գլուխը Եւրոպայի դաշակալ ատհմերուն ոչ մէկէն պիտի ընտրուի։

Պոլսոյ վրայի ազգային ժողով մը վարչական կանոնադրութիւն մը պիտի չինէ, որ Բ. Գրան հրամանութիւնն և Եւրոպական տէրութեանց ալ վաւերացումը պիտի ստանայ։

Պոլսոյ վրայի վարչակարգը զրամական հարկին դուրսը գետ չէ որոշուած, այս որոշումը տէրութիւնները պիտի ընեն ասկէց երկու տարի վերջը։ Եւրոպական տէրութիւնը Պոլսոյ վրայի հարկ չպիտի վճարէ։

Ռուսական տեսուչներ բարեկարգութեան գործադրութեանը պիտի հսկեն և 30,000 ռուսական զօրք երկու տարի ըստ ոմանց վեց ամիս Պոլսոյ վրայ պիտի նստին։

Գաւուրի քանքերը պիտի ըսնուին, և նորէն չպիտի շինուին։

Պոլսոյ վրայ իսլամ ժողովուրդն իրաւունք պիտի ունենայ հողեր և անշարժ կայուածներ ունենալու։ և որոնք որ հոն մնալ ուզեն, մի և նոյն պարագան և իրաւունքը պիտի ունենան Պոլսոյ վրայ հետ։

Պատիւնէթ լրագրիւն ալ հետեւեալ տեղեկութիւնը կաւելցնէ։

«Պոլսոյ վրայ բնակեալ իսլամ ժողովուրդը սեփականութեան իրաւունք պիտի ունենան և վարչական ժողովոց ալ պիտի կըրնան անդամակցել։

«Վաղըքի հողերն» ինչպէս նաեւ միջիններուն ու թէքիներուն վերաբերեալ հողերն ու կայուածները չպիտի ծախուին, այլ ըստ առաջնոյն պիտի շարունակեն։ Իսկ պետական հողերը (Սիլիսթրի Միլիտարիզացի կառավարութեան պիտի անցնին)։

Գալու պատերազմական տուգանքին, մէկ երկիւրին չորս հարիւր տասն միլիոն ռուպլի (քաւալոն) որոշուած է կըսէ Լա Թուրքի։ Ռուսիոյ թողուած երկիրներուն, այն է Ռուսիոյ թիւ մէջ Տոպուսայի, Սիլիոյ մէջ ալ Պատիւնէթ Միլիտարիզացի և Կարնի արժեքը մէկ երկիւրին ռուպլի հաշիւը լալով՝ պատերազմական տուգանաց գումարէն զեղչուեցաւ, որով Բ. Գրան վճարելիք գումարը դուրսը 440 միլիոն ռուպլի իջաւ։ Այս գումարին ալ 400 միլիոնը Ռուսիոյ գանձը պիտի երթայ, իսկ մնացեալ տասն միլիոնը ներկայ պատերազմին երեւոյցն կըրոյ, ինչպէս նաեւ այլ և այլ պահանջներ ունեցող Ռուս վաճառականաց տրուելու համար Ռուսիոյ պիտի տրուի։

Փոլսոյ վրայ լրագրիւն մէջ 440 միլիոն ռուպլիին վճարման համար մեծ գումարութիւններ կը նորոգուին Օսմանեան գանձուն։ Կը յուսացուի իսկ թէ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԴՐՈՑ
ԴԱՆԱԹԱ ՆՕՐՕ ԽԱՆ